

LBRIS

We know
books

Radu Tudoran

Fiul risipitor



EDITURA
CARTEA ROMÂNEASCĂ

PARTEA ÎNTÂI.....	5
PARTEA A DOUA.....	187
PARTEA A TREIA.....	301
PARTEA A PATRA.....	397

Pe fereastra sufrageriei veneau glasuri amestecate.
Cineva întrebă:

— Sunteți rudă cu generalul Alion care a luptat la Plevna? Eva îl auzi pe Maior răspunzând repede în locul bătrânului:

— Nepot.

Nu-i păsa, altfel ar fi trebuit să se mire că nu știuse. Ocoli casa pe la bucătărie și ieși în față, odată cu soarele, care, trecut de vârful acoperișului, inunda terasa de scânduri. Vagonetele funicularului continuau să alunece mișgălos, uniform și interminabil pe liniile lor aeriene.

Ceva mai târziu, Eva auzi pași repezi în sufragerie, scările de lemn care duceau sus trosniră, o ușă se trânti la mansardă, după aceea pe fereastra din acoperiș răzbiră drăcuiețile Gettei. Abia acum își dădu seama ce urmări va avea fapta ei necugetată, dar nu se sperie și nu găsi altceva mai bun de făcut decât să se îndepărteze de locul primejdios.

Porni pe scări, din terasă în terasă, strâmbându-și picioarele subțiri pe trepte, în mișcările ei pocite de toate zilele. Nu-și îngrijea nici mersul, nici înfățișarea; se lăsa să crească la voia întâmplării, încovoiindu-se într-o parte și în alta, fără să caute un arac pe care să se îndrepte.

La ultima terasă, se opri și se așeză, fără rost, pe bordura de piatră. Aici vagonetele îi treceau pe deasupra capului, atât de aproape că simțea mirosul lemnului adus de peste munte.

Ședea ades în locul acesta, deși nu-i plăcea priveliștea din față; dincolo de râu și de calea ferată, muntele se ridica întunecat și puternic, zdrobindu-i privirea. Peisajul i se părea concentrat, avea prea multe detalii și prea puțină întindere. Era altfel când cobora la câmpie; atunci orizontul se lărgea puțin câte puțin, cu fiecare gară, până ce la sfârșit se pierdea în depărtări fără densitate, și ea se simțea despovărată.

Dar, cu toată apăsarea și neliniștea venite dinspre munte, ar fi vrut să se agațe odată de un vagonet și să se ducă în necunoscut, spre creste, până la locul acela imaginabil unde se încărcau lemnele, poate un altfel de continent, numai de păduri și fără oameni. Cum ședea astfel, Eva rămase cu ochii la unul din vagonetele care coborau, cu un contur deosebit de al celorlalte. Curând își dădu seama că deasupra lemnelor ședea un om, ceea ce i se părea ciudat și de necrezut. Și totuși era un om viu, de pe pământ, deși ai fi spus că vine din cer. Când ajunse aproape de marginea terasei, inexplicabilul personaj, agățat cu o mână de lanțuri, se aplecă, gata să cadă.

— Hei, fetiço, Maiorul e acasă?

Eva era atât de uimită, încât nu putu scoate o vorbă. Făcu numai un semn afirmativ cu capul. Atunci el își dădu drumul de pe lemne și rămase agățat în mâini de cadrul vagonetului.

„O să-și rupă picioarele!“ gândi Eva.

Puțin mai departe, omul zbură prin aer; înălțimea nu atingea trei metri, dar ei i se părea mortală. O clipă închise ochii, fără voie. În clipa următoare, îl văzu pe străin apropiindu-se teafăr.

— Tu ești de sus? o întrebă fără ocoluri.

— Dar tu, de unde ești?

El se așeză pe piatră, alături.

— Cine te-a învățat să răspunzi așa?

— Mă privește! Dacă ai treabă cu domnul Maior, îl găsești sus. Dar are musafiri și supărări, așa că n-ai picat bine.

— Ia te uită! zise el deodată. Tu semeni cu Walewska! Ea îl privi:

— Care Walewska?

Știa ceva despre o Marie Walewska.

— Da, semeni! Ești cumva nepoata Maiorului? Eva încuviință din cap.

— Te credeam mai mare.

— Aia e soră-mea, Getta.

— Acum știu! Tu ești Eva!

Chipul ei se luminează.

— Și tu ești Secătura! Am ghicit? El începu să râdă:

— Cine îmi spune așa? Maiorul?

— Da. Spune că nu ești bun de nimic. Că ai plecat de acasă și ai prăpădit toți banii la Paris.

— E adevărat că așa se obișnuiește, dar eu am umblat prin alte părți.

— Și când te-ai întors, de supărare, tatăl tău a murit.

— Nu-i așa! Când m-am întors, tatăl meu s-a bucurat și a pus să se taie vițelul cel gras.

— Îmi spui parabole din Biblie!

— Îți spun cum a fost. A tăiat vițelul cel gras și a băut și s-a înveselit și a mâncat atâta friptură de vițel, încât a murit.

— Îți bați joc de mine!

— Nu! A murit de apoplexie. Atunci l-am înmormântat, și pe urmă am vândut fabrica.

— Fabrica asta! Nu-ți pare rău după ea?

— Deloc!

— Dar banii oricum i-ai pierdut!

— Nu i-am pierdut; i-am cheltuit. E altceva.

— Înțeleg! Cred că e ceva destul de frumos. Acum ce faci?

— Am o pădure, sus; tai lemne și le trimiți aici, la fabrică. E o treabă din care se poate trăi. Am acolo o cabină; mai am și un gater.

— Care face scânduri? Îmi plac foarte mult scândurile! Sunt drepte și albe și au ceva curat, dar ceva al lor, din naștere, curat cum nu se mai poate!

El se ridică în picioare și îi apucă mâinile.

— Nu mi-ar fi trecut prin minte una ca asta! Dacă ai fi mai mare te-aș iubi, așa, dintr-odată!

Îl privi cu o nedumerire gata să devină spaimă și schimbă vorba, numai că pretutindeni se nășteau spaime:

— Cine e Walewska?

— O actriță care s-a sinucis.

Cum putea să conceapă astfel de asemuire, îngrozitoare și fantastică? Eva simțea că se clatină.

— Dacă vrei să vorbești cu Maiorul, du-te sus și încearcă.

— Nu mergi și tu?

— Nu. Sunt supărați pe mine.

— Dar ce-ai făcut?

— O pozna, le-am stricat toate socotelile. Getta plânge, și ofițerii au venit degeaba. Cred că după ce pleacă ei, Maiorul o să mă bată cu cravașa. Ca să-ți spun drept, mi-ar conveni să mă bată acum, ca să scap de grijă.

— Am să pun eu o vorbă bună pentru tine. Hai sus!

— Nu merg! Du-te singur!

— Atunci stau și eu aici. Ce ofițeri sunt la voi?

— Nu-i știu.

— Și de ce-au venit?

— I-a invitat Maiorul, pentru Getta, că ea nu vrea să se mărite decât cu un ofițer.

— De ce nu te piepteni mai frumos?

Se ridică, veni în fața ei și, fără s-o întrebe, îi despleti cozile, răsfirându-i părul pe umeri.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă Eva. El își privea mâinile.

— Vreau să văd dacă nu mi-a rămas aur pe degete.

— Nu e urât ce spui, dar am citit așa ceva prin cărți.

— Și eu! Ba încă în cărțile proaste!

— Și pe urmă, părul meu nu e blond.

— Are să fie. Îl simt că își caută culoarea. Știi unde are s-o găsească? În soare!

— Dacă te ascult, crezi ca sunt proastă?

— Nu! Ești mică! Nicio femeie nu e proastă.

Atâtea vorbe puteau și s-o amețească! Își aplecă privirea, își văzu pantofii de școală, urâți, de box negru, cu tocuri joase și cu paftale de metal galben, ca niște botine de slujnică. Încercă să și-i ascundă, acoperindu-l inutil pe unul cu celălalt.

El îi apucă obrazul în mâini și o privi cu luare-aminte.

— Tu ai să fii o fată frumoasă!

Eva nu putea ști că în sentința lui avea să-și găsească originea un filon de suferințe viitoare.

— Da, ai gene lungi și ochi limpezi. Restul e fâgăduință... Peste cinci ani, nu, mai curând, peste doi, peste trei, dacă am să te întâlnesc undeva, am să te iubesc de la întâia privire.

Își duse mâna la frunte; nu mai făcuse niciodată acest gest; avea să-l facă de multe ori de acum înainte. Simțea că se înăbușă. Atunci auzi glasul Maiorului.

O căuta, în jurul casei. Ieșiseră cu toții pe terasă; ofițerii plecau, zornăindu-și pintenii.

— Trebuie să mă duc, zise Eva.

Și o luă repede pe scări, fără să observe că își mișca picioarele altfel decât în celelalte zile. Un resort viu îi stăpâna gleznelor și dădea pașilor o elasticitate necunoscută înainte.

La jumătatea drumului, se întâlni cu ofițerii. Coborau gălăgioși, cam amețiți de vin, râzând în hohote și lovindu-se cu cravașele în carâmbii cizmelor. Unul întrebă:

— Cine-i urâta asta?

Ea se strâmbă în urma lor.

— Voi sunteți urâți, împintenaților! le strigă furioasă. Nu mai îndura vorba care o lăsase nepăsătoare până astăzi.

Maiorul o aștepta pe terasă.

— O cunoști? Ce-a fost în ea?

Era o cutiuță rotundă; o aruncase pe jos, lângă patul Gettei. Eva privi devală; omul care venise din nori ședea acolo, pe bordura de piatră. Răspunse:

— Praf de scărpinat.

— Tu l-ai turnat pe rochie?

— Numai la subțiori.

— Bine! Du-te la tine și pregătește-ți spina. Și să nu te mai prind afară din casă cât o ține vacanța!

Ajunsa în odaia ei, Eva se opri la oglindă și se privi, cum s-ar fi văzut întâia oară. Se privi în ochi, de aproape, își flutură genele, își mângâie obrazul slăbuț și palid, își trecu mâinile prin păr, cercetându-l ca pe părul alteia. Avea simțământul că nu este singură în odaie, descoperirea în sine o a doua ființă, de care se temea ca de o străină. Niciodată nu se gândise atât la ea însăși. Și acum aștepta de la cea de-a doua ființă o lămurire.

Dar ființa ei străină nu voia să spună nimic, trăgea înapoi, s-ar fi dus pe scări, spre ultima terasă, unde stătea omul din munți și unde Eva nu mai avea voie să coboare până la sfârșitul vacanței. N-avea să-l mai vadă...

Strânse dinții, se îndepărtă de oglindă și începu să-și adune părul răsfirat de el, refăcându-și cele două coade pocite. Apoi se întinse pe covor, cu mâinile sub cap. Privea pe luminatorul din acoperiș cerul amurgind.

Astfel, Eva rămase închisă în casă o vară întreagă. Trebuia să învețe, ca să-și dea o corijență, dar nimic nu o îndemna să pună mâna pe carte. Privea cerul și asculta huruitul vagonetelor. În lipsa Maiorului, cobora în sufragerie ca să vadă munții, pe ușa de la terasă. Află, ca despre un străin, că taică-su bolește, închis în odaie. Maiorul îl ura și nu putea să-l ierte. În ziua când fuseseră ofițerii la masă, făcuse o ispravă, într-un fel mai mare decât a Evei. Ofițerii îi atribuiau gradul acela colosal sub care le fusese prezentat și-i tot spuneau: „Domnule general, poftiți!“, „Domnule general, mai doriți?“ El tăcea, cu capul în farfurie, până ce deodată se ridicase în picioare și le-o retezase scurt:

— Ia mai slăbiți-mă! Sunt căpitan în retragere! General n-am fost niciodată! Am onoarea să vă salut!

Cu aceste cuvinte, dus fusese în odaia lui, de unde nu mai ieșise nici ca să vină la masă. Curând începuse să bolească.

Zile în șir, Eva urmărea vagonetele funicularului, cu inima strânsă, tot așteptând să vadă un om coborând.

Într-o seară de furtună, căzu trăsnetul la fabrică, pe remiza camioanelor. Remiza se aprinse, focul trecu alături, la

niște magazii. Ploaia vijelioasă, în loc să-l stingă, părea că mai mult îl ațâță. Toată noaptea jucară flăcările la geamuri; în casă fu destulă neliniște, le era frică să nu-i ajungă focul. Maiorul alerga de colo până colo, zăpăcit, poruncind să se scoată mobilele afară, dar din ai casei nimeni nu era destul de voinic. Slujnica își adună lucrurile într-o boccea, le duse pe deal, se așeză deasupra lor și, cu umbrela deschisă sub ploaie, așteptă să se aprindă casa. Doar o dată se ridică de pe boarfe și alergă la bucătărie, să-și ia o pereche de papuci vechi, uitați sub răcitor.

Doamna Alion își scosese din dulap cutia cu bijuterii. Era o cutie de bomboane, în care adunase câteva podoabe necăjite: o broșă veche, câteva inele, o pereche de cercei, ceasul de aur și cele două decorații ale domnului Alion.

Getta își întinsese pe pat rochiile, ciorapii de mătase, pantofii și pachetul legat cu panglică albastră, cuprinzând scrisorile primite de la admiratori. De bolnav nu se ocupa nimeni.

Eva văzu că fiecare își poartă de grija lui. Ea nu avea ce să-și salveze. În zori focul se stinse. Aproape îi păru rău.

Tot în vara aceea, o funcționară de la fabrică se aruncă înaintea trenului. Nimeni nu înțelegea pentru ce; abia se măritase de câteva săptămâni.

Spre toamnă, slujnica fu alungată din casă, cu burta la gură. Maiorul aduse alta în loc, o fată de la țară, lucrătoare cu ziua la gaterie.

Odată, coborând scările, Eva o auzi pe doamna Alion muștrându-l pe Maior, dar cu destulă sfială:

— Vezi acum, nenorocește-o și pe asta!

Se temea de el, fiindcă se bucura de azilul lui.